

vintelor, muzica, decorul, costumele, cofurile, plastica mișcărilor, toate au concurat la realizarea unei reprezentări captivante, urmărită cu dese aplauze la scenă deschisă. Atractivitatea montării e generată de unitatea paradoxală dintre natura frustă, robustă, a personajelor și ironia cu care este tratată, de parfulum poetic desuet pe care-l degajă întîmplările, comportările și climatul de viață.

Actorii l-au înțeles cel mai bine pe colegul lor în ipostaza de director de scenă. Conduși, la propriu, din fosa de orchestră, de bagheta regizorului (presupusă a fi aceea a lui Flechtenmacher), ei s-au dezlănțuit, colorînd cu o tentă de ridicol, cu cruzime chiar, personajele. Dacă e să căutăm vreo îndrăzneală în acest spectacol, apoi aceea ar fi a distribuirii câtorva actori știuți pentru chemarea lor în formule grave. Leopoldina Bălanuță, care ne-a deprins cu marele ci patos tragic, este și aici formidabilă și încîntătoare în mimarea, la cel mai înalt nivel al expresiei — tot pasionale — a „răscolitoarelor” trăiri ale Lucșitei Onofrescu. Cu grație și dezinvoltură, cu îndrăcît temperament, cu mijloacele cele mai diverse și mai viguroase, specifice vodevilului și comediei muzicale moderne (vocea gravă și joasă, splendorul timbru cu care cîntă romanțele și cupletele, virtuozitatea pașilor de dans), Leopoldina Bălanuță este de-a dreptul o surpriză, cât de viu și apropiat de noi își impune personajul. Excelentă, vie, colorată, fermecătoare a fost și Magda Popovici în Florica. De un haz irezistibil este Dinu Ianulescu în reliefarea zbuciumului grotesc al tipului de trădător de melodramă Ciupici, în degajarea cu care e pusă în funcțiune, ca în pilnia unui „gramofon” sinistru și răgușit, vocea unei canalii șantajiste. Cu Serviescu cel copleșit de năpasta slugărniceii și a unei timidități infantile, Mitică Popescu cîștigă încă un galon în ierarhia virtuozității și a măiestriei interpretative, în toate genurile și în toate gamele. Foarte buni, pitorești și amuzanți, Mihai Dinval, Ion Cosma și Nicolae Ifrim. Arcadie Donos a susținut rolul lui Milko cu degajare și aplomb. Totuși, ne-ar fi plăcut — potrivit funcției rolului — să domine efectiv ca un mare maestru întreaga lume a farsei; din păcate, a fost mai degrabă copleșit de ea. Elena Pop și Stamate Popescu întregesc cu probitate profesională distribuția acestui spectacol, care-și împarte pe drept, în mod egal, aplauzele.

Decorul Adrianei Leonescu are și el, în tapetul cu trandafirași portocalii și în drapelele de mătase liliachie, un haz al lui. Cu vînte de laudă se cuvin aduse și aranjamentului muzical realizat de Ion Groza.

Valeria Ducea

Teatrul „C. I. Nottara”

ULTIMA ORĂ

de Mihail Sebastian

Data premierei: 15 octombrie 1975.

Regia: VALERIU MOISESCU. Decorațiuni: PAUL BORTNOVSKI. Costume: SMARANDA CREȚOIU.

Distribuția: MARIN MORARU (Alexandru Andronic); GEORGE CONSTANTIN (Grigore Bucșan); ȘTEFAN IOBDACHE (I. D. Borcea); SANDU STICLARU (Ștefănescu); MIHAI PRUTEANU (Voicu); ION SIMINIE (Pompilian); ION PUNEA (Brănescu); VICTOR ȘTRENGARU (Agopian); VASILE LUPU (Hubert); PETRICĂ POPA (Niță); MELANIA CIRJE și ANDA CAROPOL (Magda Minu); CAMELIA ZORLESCU (Gaby); DODY CAIAN-RUSU (Ana); ELENA BOG și VICTORIȚA DOBRE-TIMONU (d-na Werner); DANIEL CONSTANTIN (Băiatul cu cafele).

Approape că nu a existat dramaturg român care să se fi bucurat de reprezentarea integrală și simultană a operei sale în teatrele bucureștene. Anii din urmă au adus dramaturgia lui Sebastian, în premiere sau reluări, pe cele mai importante scene ale Capitalei. După Ultima oră la Național, după Jocul de-a vacanța tot aici, a fost Insula la Teatrul de Comedie, din nou Jocul de-a vacanța la Teatrul „Bulandra”, Alcor și Mona la Comedie, Steaua fără nume la Giulești și, în sfîrșit — în sfîrșit pentru că nu se mai jucase de mult și pentru că e cel mai recent spectacol —, Ultima oră la Teatrul „Nottara”.

Excelentă inițiativă, pentru un teatru care poate reuni cele mai bune forțe cerute de acest spectacol. Excelentă inițiativă și sub raportul obligației generale de a valorifica în mod continuu moștenirea culturală, de a pune la îndemîna generațiilor de azi operele care jalonează evoluția culturii noastre de-a lungul timpului. Poate fi și un îndemn pentru celelalte teatre de a scruta mai cutezător trecutul, de a aborda mai susținut repertoriul național. Este, sub toate raporturile, un moment fericit al actualei stagiuni, pentru că prilejuiește întîlnirea cu cea mai semnificativă operă a unui important dramaturg din generația interbelică, prin mijlocirea unui spectacol de elevată ținută artistică.

Sus : Melania Cirje (Magda Minu) și
Marin Moraru (Alexandru Andronic)

Jos : Ștefan Iordache (I. D. Borcea) și
George Constantin (Grigore Buceșan)

Încredințând regia lui Valeriu Moiescu, teatrul a avut în vedere disponibilitățile acestuia pentru spectacolul care îmbină tenta satirică cu unda lirică. Ultima oră cere o astfel de tratare și a avut-o în spectacolul lui Valeriu Moiescu, mai cu seamă prin contribuția lui Marin Moraru, interpretul lui Alexandru Andronic; dar și, nu mai puțin decisiv, prin participarea lui George Constantin, interpretul lui Buceșan, și a lui Ștefan Iordache, interpretul lui Borcea. Acest trio de străluciți actori se constituie în direcția de forță a spectacolului, cu toate că meritele celorlalți interpreți nu sînt excluse; nici decorurile lui Paul Bortnovski, deloc neglijabile, și, cu atît mai puțin, travaliul regizoral al lui Valeriu Moiescu — în ciuda inegalităților de care vom mai vorbi.

Marin Moraru compune cu mare finețe, cu o mare bogăție de mijloace și pe un registru larg, personajul său, înfățișîndu-l pe profesorul Alexandru Andronic în toată omenescă lui complexitate, de ins însingurat, fugăr de o lume a cărei ostilitate a resimțit-o, sedus de imaginea lui Alexandru cel Mare, prizonier al acestei imagini, bucurîndu-se de roadele cercetărilor sale, dar amărît în condiția lui umilă de vorbitor în amfiteatre goale, de profesoraș fără catedră întregă, de cercetător fără discipoli. În portretul realizat de Marin Moraru se distinge net cîntea nutrită de încredere, dar și începutul unei uscăciuni sufletești, explicabilă, dacă ne gîndim la condiția lui. Aparența de om necăjit și stingher sugerează, în același timp, posibilul escroc de mare talie, abil disimulat, așa cum îl bănuie Buceșan. Întîlnirea lui Marin Moraru cu George Constantin e un moment de adevărată artă, tocmai prin subtilitatea cu care sînt pătrunse sensurile replicilor lui Sebastian; George Constantin jucînd, la rîndul lui, impecabil, uimirea, apoi uluiala și spaima care-l cuprind pe marele financiar în fața acestei situații, cu totul de neînțeles pentru el — deprîns cu șantajele deschise.

Confuzia creată prin publicarea într-o gazetă oarecare a unui articol destinat unei reviste de strictă specialitate, deruta provocată de erorile de tipar îl catapultează pe Andronic din lumea lui izolată în clocotul unei vieți nebănuite pentru el — și nici o clipă, de fapt, înțelese; și aici e frumusețea interpretării lui Marin Moraru, care nu-și pierde candoarea, care nu-și imaginează efectele comportării sale. Omnipotentul financiar și industriaș, patronul capabil să destituie miniștri, să manevreze presa, să cumpere cu oricît și să vîndă orice, e ridiculizat, dezarmat, deusolat, pentru că în calea lui nu a

stat niciodată un om cinstit, pentru că nu s-a întâlnit niciodată cu sinceritatea, cu naivitatea, cu pasiunea altruistă. George Costantin e ca un bloc de granit care se fisurează treptat și se năruie cuprins de disperarea nepuținței. Apariția lui înghețată de la început, în ponsita redacție muribundă, se schimbă într-o dezordonată agitație. Glasul lui stăpînit, de om deprins să dea porunci, se schimbă în urlete de fiară încolțită. E o realizare remarcabilă a interpretului, alături de cea a lui Marin Moraru și de cea a lui Ștefan Iordache. Acesta din urmă îl portretizează pe Borcea, făcînd din directorul foii obscure un ins secătuit, istovit de nereușite, pîdit de faliment, în căutarea unei bombe publicitare care să-l salveze de la pieire și să-i redea prosperitatea, gata de orice compromis, în stare de orice șantaj, slugarnic, fățarnic și rău.

Nu cred că s-a reușit prea mult, distribuind-o pe Melania Cîrje în Magda Minu. Această față are în interpretarea actriței mai mult fanatism decît pasiune pentru eroul ei. Insuficient îndrumată, ea nu-și definește sentimentele față de Andronic și preia iniția-

tiva nu din intuiție feminină, nu din elan sentimental, ci, pareă, dintr-un fel de dibăcie vecină cu escrocheria celorlalți. Păcat că Magda Minu nu și-a găsit în Melania Cîrje o interpretă pe măsura acestui personaj dinamic și dinamizator și, mai cu seamă, pe măsura celorlalți interpreți. În roluri mai puțin generoase, au evoluat corect — și fără vreo notă personală care să aducă strălucire — Ion Punea, Ion Siminie, Victor Ștrențgaru, Dody-Caian-Rusu.

Cred că Valeriu Moiescu a condus spectacolul, în linii generale, bine; față de marile merite care țin de limpezimea scriiturii scenice, de atenta îndrumare a interpreților, unele soluții regizorale apar însă excesive: un ministru furnizînd marelui financiar dămigene cu vin, un director de gazetă (fie el și în pragul falimentului) ronțînd covrigi uscați, un industriaș iscînd o bătaie cu papuci, descinderi polițienești devastatoare în casa lui Andronic mi se par stridente greu de asimilat în unitatea acestui spectacol.

Virgil Munteanu

PIESA ROMÂNEASCĂ ACTUALĂ

NU SÎNTEM ÎNGERI

de Paul Ioachim

Paul Ioachim n-a fost pînă acum scriitor de teatru. A fost și este un om de teatru; un — n-aș zice, vechi, ci încercat — om al scenei. *Nu sîntem îngeri*, cu care ni se recomandă ca dramaturg, aproape simultan, la Ploiești și la București (Teatrul Mic), nu este, cu toate acestea, ceea ce se numește un debut. Fiîndcă, mai cu lucrări „de sertar”, mai cu altele de răsunset discret (pe ecranele televiziunii, în programe radiofonice, pe scena din Galați), el a încercat marea cu degetul, vreme de peste zece ani, pînă să se încumete a înfrunta pieptiș largul și a lua — și pe calea scrisului — contact viu cu marele public. E semnul unei perseverențe oneste și, în orice

caz, e semnul unei conștiințe artistice pentru care nu succesele explozive (care pot fi și de artificii, și de artificios) dau măsura efectivă a valorii. E semnul conștiințiozității. Subtil aliaj de cunoaștere (a meseriei), de responsabilitate și de stăruință (asupra lucrului), conștiințiozitatea își pune, de altfel, pecetea — dincolo de ceea ce știm despre autor — și asupra acestei scrieri, în fond, totuși, de debut.

Nu sîntem îngeri este o lucrare nepretențioasă. Cu toate că pune sub observație o seamă de aspecte grave ale psihologiei și ale realităților etice, ale proceselor de conștiință din lumea și viața noastră. Vreau să zic că, în cercetarea, discursul și demonstrația dramatică, Paul Ioachim nu întreprinde și nici nu pretinde foraje abisale. Argumentele bunului simț, ale faptelor imediate, cotidiene, de viață, i se par destul de puternice și deloc superficiale, ca să fie și convingătoare, și emoționante. Păstrîndu-se în cotidian — în ce e răscolitor și poezie „nefăcută” în el — „cazul” unei familii pusă a-și verifica și afirma